

Małgorzata Fronczek

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI W WARUNKACH KRYZYSU W STREFIE EURO

Wstęp

Celem artykułu jest zaprezentowanie sytuacji w handlu zagranicznym Polski w pierwszym dziesięcioleciu XXI w. Grupa krajów należących do Unii Europejskiej jest największym partnerem handlowym naszego kraju, dlatego kłopoty gospodarcze Eurolandu mają znaczący wpływ na sytuację w naszym bilansie handlowym. W szczególności uwaga zostanie zwrócona na zmiany dynamiki, strukturę geograficzną i towarową polskiego eksportu oraz importu w latach 2008-2010, kiedy pojawił się kryzys finansowy w strefie euro.

Wykorzystano dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego oraz UNCTAD. Analiza objęła lata 2006-2010.

Sytuacja gospodarcza w latach 2006-2010

Druga połowa pierwszego dziesięciolecia XXI w. była okresem, w którym pojawił się poważny kryzys finansowy w państwach należących do strefy euro. Widoczną konsekwencją tego kryzysu było zahamowanie wzrostu wartości PKB nie tylko krajów-członków strefy, ale także innych państw i całego świata. Tabela 1 zawiera dane obrazujące, jak zmieniała się wartość PKB wybranych grup państw. W badanych latach wartość światowej produkcji wzrosła z 49,6 bln USD w 2006 r. do 61,2 bln USD w 2008 r. W 2009 r. zaznaczył się wyraźny spadek wartości światowej produkcji do poziomu 57,9 bln USD, ale już w następnym roku wartość ta wzrosła do 63 bln USD i przekroczyła poziom sprzed kryzysu. Warto jednak zwrócić uwagę, że w przypadku krajów strefy euro sytuacja kształto-

wała się bardziej niekorzystnie, ponieważ wartość PKB tej grupy krajów zmniejszyła się zarówno w 2009 r. (12,4 bln USD wobec 13,4 bln USD w 2008 r.), jak i w 2010 r. (12,1 bln USD).

Tabela 1

PKB wybranych krajów w latach 2006-2010 (w mld USD)

Grupa krajów	Lata				
	2006	2007	2008	2009	2010
Kraje rozwinięte	35 545,4	38 973,9	41 313,9	38 861,4	40 417,1
W tym:					
Strefa euro*	10 600,8	12 228,6	13 419,3	12 391,7	12 125,8
Austria	325,0	375,0	414,2	381,8	379,0
Belgia	399,8	459,3	507,0	472,9	469,3
Finlandia	207,8	246,1	271,9	240,7	238,7
Francja	2 260,4	2 588,4	2 838,4	2 630,1	2 565,3
Hiszpania	1 234,8	1 441,9	1 593,9	1 464,1	1 407,3
Holandia	677,7	782,6	870,8	793,4	779,3
Irlandia	223,7	260,0	263,7	223,1	206,6
Luksemburg	42,6	51,3	57,8	51,9	53,3
Niemcy	2 902,7	3 323,8	3 623,7	3 298,6	3 280,3
Portugalia	201,1	231,7	251,9	234,2	228,9
Włochy	1 863,4	2 116,2	2 296,5	2 111,2	2 051,3
Grecja	262,1	304,9	341,2	321,8	301,1
Słowenia	-	47,3	54,6	49,1	46,9
Cypr	-	-	25,1	23,4	23,0
Malta	-	-	8,6	8,1	8,2
Słowacja	-	-	-	87,4	87,3
Polska	341,6	425,1	529,4	430,5	469,4
Kraje rozwijające się	12 652,4	15 075,8	17 577,2	17 311,6	20 530,3
W tym:					
Chiny	2 787,3	3 494,4	4 531,8	5 050,5	5 739,4
Świat	49 602,9	55 885,9	61 232,8	57 960,1	63 064,0

* Zgodnie ze stanem faktycznym w poszczególnych latach.

Źródło: UNCTADstat; www.unctad.org (28.06.2012).

Kraje Eurolandu są najważniejszym partnerem gospodarczym Polski, dlatego chociaż nie należymy do strefy euro, kłopoty w niej przenoszą się na nasz teren. Wartość naszego PKB wzrosła z 341,6 mld USD w 2006 r. do 530 mld USD w 2008 r. W kolejnym roku była niższa o około 100 mld USD, a w 2010 r. co prawda wzrosła, ale tylko o niecałe 40 mld USD.

W latach 2006-2010 znacząco zmieniło się tempo wzrostu gospodarczego (tab. 2). Ogółem w latach 2006-2007 gospodarka światowa rozwijała się w tempie około 4% rocznie. W 2008 r., kiedy pojawił się kryzys w strefie euro już pojawiły się symptomy spowolnienia. Wzrost gospodarczy był już wyraźnie niższy (1,4%), a w 2009 r. stopa wzrostu gospodarczego przyjęła wartość ujemną

(-2,3%). W 2010 r. światowa gospodarka ożywiła się (wzrost gospodarczy wyniósł 4,0%), ale dokładniejsza analiza wskazuje, że było to efektem dobrej sytuacji Chin, które awansowały w tym czasie do czołówki światowej.

Tabela 2

Roczna zmiana PKB wybranych krajów w latach 2006-2010 (w %)

Grupa krajów	Lata				
	2006	2007	2008	2009	2010
Kraje rozwinięte	2,9	2,6	-0,1	-4,0	2,7
W tym:					
Strefa euro*	3,7	3,7	1,4	-3,8	2,3
Austria	2,7	2,9	1,0	-2,8	2,3
Belgia	4,4	5,4	1,0	-8,2	3,6
Finlandia	2,5	2,3	-0,1	-2,7	1,5
Francja	4,0	3,6	0,9	-3,7	-0,1
Hiszpania	3,4	3,9	1,8	-3,5	1,7
Holandia	5,3	5,2	-3,0	-7,0	-0,4
Irlandia	5,0	6,6	0,8	-5,3	2,7
Luksemburg	3,7	3,3	1,1	-5,1	3,7
Niemcy	1,4	2,4	0,0	-2,5	1,4
Portugalia	2,0	1,5	-1,3	-5,2	1,3
Włochy	5,5	3,0	-0,2	-3,3	-3,5
Grecja	-	6,9	3,6	-8,0	1,4
Słowenia	-	-	3,6	-1,9	1,1
Cypr	-	-	4,4	-2,7	2,7
Malta	-	-	-	-4,9	4,2
Słowacja	6,2	6,8	5,1	1,6	3,9
Polska					
Kraje rozwijające się	7,6	7,9	5,1	2,5	7,5
W tym:					
Chiny	12,7	14,2	9,6	9,2	10,4
Świat	4,1	4,0	1,4	-2,3	4,0

* Zgodnie ze stanem faktycznym w poszczególnych latach.

Źródło: Ibid.

W 2009 r. kraje Eurolandu odnotowały ogromne spowolnienie gospodarcze. Stopa wzrostu gospodarczego we wszystkich tych państwach była ujemna i wynosiła od -2,5% (Portugalia) do -8,2% (Finlandia). Dla Polski największe znaczenie ma sytuacja gospodarcza w Niemczech, a tam stopa wzrostu gospodarczego wyniosła -5,1%. Obniżenie tempa wzrostu gospodarczego Polski w 2009 r. było także wzmocnione zmniejszeniem się realnego popytu krajowego o 1% w stosunku do 2008 r.¹ Średni kurs euro w stosunku do złotego w 2009 r. wzrósł o 23,1%, a terms of trade poprawiły się o 4,4%². Poprawa terms of trade była spowodowana

¹ *Gospodarka i handel zagraniczny Polski w 2009 roku*, red. J. Przystupa, IBRKiK, Warszawa 2010, s. 18.

² *Rocznik statystyczny handlu zagranicznego*, GUS, Warszawa 2012.

szybszym wzrostem cen transakcyjnych dóbr eksportowanych przez Polskę i niższym tempem wzrostu cen dóbr importowanych przez nasz kraj. Stworzyło to niekorzystne warunki dla polskich eksporterów, co znalazło odbicie w zmniejszeniu się wolumenu eksportu Polski. Nie można jednak nie zwrócić uwagi, że w 2009 r. wolumen importu zmniejszył się jeszcze bardziej i sumaryczny wpływ zmian eksportu netto na PKB był pozytywny³.

W 2010 r. sytuacja poprawiła się niewiele. Wprawdzie stopa wzrostu gospodarczego większości państw strefy euro była dodatnia, ale tempo wzrostu było zdecydowanie wolniejsze niż przed pojawieniem się kryzysu. Wzrost PKB Polski był wynikiem głównie wzrostu popytu krajowego o 4,3%, szczególnie konsumpcji⁴. Pogorszyły się terms of trade, co wynikało ze wzrostu cen importowanych paliw i surowców rolnych. Wzrost popytu krajowego pobudzał import, a pogorszenie terms of trade ułatwiało zwiększenie eksportu, jednak sumaryczny efekt zwiększenia wolumenu polskiego eksportu oraz importu wpływał na polski PKB niekorzystnie⁵. Warto przy tej okazji wspomnieć, że od drugiej połowy 2010 r. dynamika eksportu zmniejszała się na skutek słabnącej koniunktury naszych głównych partnerów handlowych. Dane Eurostat wskazują, że w drugiej połowie 2010 r. popyt importowy Niemiec wyraźnie się zmniejszał i ta tendencja była widoczna także na początku 2011 r.⁶

Handel zagraniczny Polski według kierunków geograficznych

Dane zamieszczone w tab. 3 pokazują, że kraje Unii Europejskiej, a szczególnie strefy euro są głównymi partnerami handlowymi Polski. Przypada na nie niemal połowa naszego importu i ponad połowa eksportu (przy tym same Niemcy są dostawcami ponad 20% dóbr przywożonych z zagranicy do naszego kraju, a jednocześnie odbiorcami ponad 26% polskich produktów sprzedawanych poza granice kraju).

W latach 2006-2008 wartość polskiej wymiany towarowej z zagranicą wyraźnie rosła. Eksport wzrósł ze 109,5 mld USD do prawie 172 mld USD, a import

³ *Polityka gospodarcza Polski w integrującej się Europie 2009-2010*, red. J. Kotyński, IBRKiK, Warszawa 2010, s. 130.

⁴ *Polityka gospodarcza Polski w integrującej się Europie 2010-2011*, red. J. Kotyński, IBRKiK, Warszawa 2010, s. 134.

⁵ Ibid.

⁶ *Gospodarka i handel zagraniczny Polski w 2010 roku*, red. J. Przystupa, IBRKiK, Warszawa 2011, s. 14.

ze 125,6 mld USD do 210,5 mld USD (dokładne dane zawarte są w tab. 4 i 5). W 2009 r. wartość towarów wywożonych i przywożonych do Polski wyraźnie się zmniejszyła. Eksport spadł do poziomu 136,6 mld USD, a import do 149,5 mld USD. Oznacza to zmniejszenie wartości eksportu o 20,5% oraz wartości importu o niemal 29% w stosunku do roku poprzedniego⁷.

Tabela 3

Struktura handlu zagranicznego Polski według kierunków geograficznych w latach 2006-2010 (w %)

Grupa krajów	Lata									
	2006		2007		2008		2009		2010	
	EX	IM	EX	IM	EX	IM	EX	IM	EX	IM
Kraje rozwinięte	83,1	70,2	84,0	71,0	83,0	69,4	85,6	69,0	85,1	67,3
W tym:										
kraje UE razem	77,3	63,1	78,8	64,1	77,9	62,0	79,6	61,8	79,3	59,6
Strefa euro*	52,7	48,1	52,1	48,6	51,2	47,2	56,2	48,7	55,4	46,5
Austria	1,8	1,7	1,9	1,7	2,0	1,7	1,9	1,7	1,9	1,7
Belgia	2,8	2,5	2,7	2,5	2,6	2,4	2,4	2,3	2,4	2,4
Finlandia	0,7	1,3	0,7	1,3	0,9	1,5	0,8	1,3	0,7	1,0
Francja	6,2	5,5	6,1	5,1	6,2	4,7	7,0	4,6	6,8	4,3
Hiszpania	2,5	2,0	2,9	2,1	2,5	2,2	2,6	2,2	2,7	2,0
Holandia	3,8	3,1	3,8	3,4	4,0	3,4	4,2	3,6	4,4	3,7
Irlandia	0,3	0,6	0,4	0,6	0,5	0,7	0,4	0,7	0,4	0,6
Luksemburg	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Niemcy	27,1	24,0	25,9	24,0	25,1	23,1	26,1	22,3	26,2	21,9
Portugalia	0,5	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,4	0,3	0,4	0,3
Włochy	6,5	6,8	6,6	6,8	6,0	6,5	6,8	6,8	6,0	5,7
Grecja	0,4	0,2	0,4	0,2	0,5	0,2	0,6	0,2	0,4	0,2
Słowenia	-	-	0,3	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Cypr	-	-	-	-	0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0
Malta	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Słowacja	-	-	-	-	-	-	2,3	2,0	2,7	2,1
EFTA	2,8	2,4	2,6	2,1	2,5	2,4	2,7	2,3	2,3	2,4
Kraje ESW	10,8	12,4	9,9	10,6	10,3	11,6	7,5	10,0	7,9	11,8
Kraje rozwijające się	6,1	17,4	6,1	18,4	6,7	19,0	6,9	20,9	7,0	20,9
W tym:										
Chiny	0,7	6,1	0,7	7,2	0,7	8,0	1,1	9,3	1,0	9,4
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* Zgodnie ze stanem faktycznym w poszczególnych latach.

Źródło: Rocznik statystyczny handlu zagranicznego, GUS, Warszawa, roczniki z lat 2007-2011.

W 2006 r. wartość eksportu z krajami strefy euro wynosiła prawie 58 mld USD, w 2008 r. przekroczyła 88 mld USD, ale w 2009 r. była znacznie niższa (niecałe 77 mld USD). W 2010 r. była znowu wyższa i osiągnęła ponad 88,5 mld

⁷ *Rocznik statystyczny handlu zagranicznego*, GUS, Warszawa, roczniki z lat 2008-2009, obliczenia własne.

USD, a więc udało się nam sprzedać towary o podobnej wartości, jak przed kryzysem w strefie euro. Podobna sytuacja pojawiła się w odniesieniu do niemal wszystkich kierunków geograficznych naszego eksportu. Wyjątkiem były Chiny. Eksport do tego kraju wzrastał w całym badanym okresie – z poziomu 762 mln USD w 2006 r. do 1,6 mld USD w 2010 r.

Tabela 4

Eksport Polski według kierunków geograficznych w latach 2006-2010 (w mln USD)

Grupa krajów	Lata				
	2006	2007	2008	2009	2010
Kraje rozwinięte	91089,4	116573,3	142710,7	116964,9	135891,7
W tym:					
kraje UE razem	84738,1	109366,6	133858,5	108764,6	126742,2
Strefa euro*	57735,0	72311,2	88016,7	76746,5	88578,8
Austria	2008,2	2609,3	3366,6	2591,4	3059,4
Belgia	3025,8	3721,6	4382,8	3291,5	3798,4
Finlandia	741,3	994,8	1478,7	1111,7	1151,7
Francja	6823,1	8443,1	10668,0	9498,9	10857,9
Hiszpania	2721,3	4006,5	4335,6	3584,6	4261,5
Holandia	4209,0	5302,1	6910,9	5751,6	7028,1
Irlandia	360,1	517,1	779,8	515,4	598,5
Luksemburg	80,9	165,5	422,6	152,6	170,4
Niemcy	29701,3	35901,2	43104,5	35679,6	41786,3
Portugalia	524,9	461,3	570,2	532,8	615,5
Włochy	7153,9	9151,6	10273,8	9314,4	9510,4
Grecja	3,85,3	571,4	874,9	827,6	699,8
Słowenia	-	465,5	663,5	517,8	564,1
Cypr	-	-	147,5	221,8	113,1
Malta	-	-	37,4	22,7	31,1
Słowacja	-	-	-	3131,9	4332,8
EFTA	3052,2	3609,8	4257,3	3755,5	3712,1
Kraje ESW	11832,3	13729,6	17695,9	10204,7	12670,6
Kraje rozwijające się	6662,4	8482,1	11453,3	9471,7	11195,3
W tym:					
Chiny	762,6	986,5	1278,4	1469,6	1627,5
Ogółem	109584,1	138785,0	171859,9	136641,3	159757,6

* Zgodnie ze stanem faktycznym w poszczególnych latach.

Źródło: Ibid.

Analiza danych zawartych w tab. 5 skłania do wniosku, że podobne tendencje były charakterystyczne również dla importu ze strefy euro. Jego wartość w 2006 r. wynosiła 60,5 mld USD, w 2008 r. osiągnęła 99,3 mld USD, a w 2009 r. niecałe 73 mld USD. W 2010 r. wzrosła do 82,7 mld USD, co oznacza, że kupiliśmy w krajach strefy euro towary o wartości około 13 mld USD mniejszej niż przed pojawieniem się kryzysu. Podobnie kształtowała się sytuacja w odniesieniu

do importu z innych grup krajów. Wartość dóbr przywożonych do naszego kraju została ograniczona bez względu na kierunek wymiany.

Tabela 5

Import Polski według kierunków geograficznych w latach 2006-2010 (w mln USD)

Grupa krajów	Lata				
	2006	2007	2008	2009	2010
Kraje rozwinięte	88182,1	116587,0	146073,2	103275,2	119846,2
W tym:					
kraje UE razem	79333,9	105226,4	130506,6	92463,5	106126,8
Strefa euro*	60458,2	79831,0	99344,6	72825,8	82767,3
Austria	2146,3	2733,6	3611,1	2601,0	2995,8
Belgia	3156,4	4152,6	5022,4	3467,0	4254,2
Finlandia	1618,5	2150,2	3126,9	1933,5	1791,6
Francja	6883,6	8380,5	9946,8	6892,8	7713,6
Hiszpania	2473,0	3503,7	4557,2	3344,8	3615,5
Holandia	3953,8	5602,4	7233,4	5434,9	6618,1
Irlandia	710,4	907,5	1402,6	989,8	1111,2
Luksemburg	218,4	254,5	330,5	195,4	246,4
Niemcy	30144,5	39434,6	48555,4	33418,5	39015,7
Portugalia	372,2	399,0	523,5	407,4	457,0
Włochy	8530,3	11235,9	13689,4	10165,7	10166,5
Grecja	250,9	331,9	352,4	259,8	314,7
Słowenia	-	744,5	909,3	615,5	698,8
Cypr	-	-	40,2	21,5	39,0
Malta	-	-	43,3	24,0	45,9
Słowacja	-	-	-	3054,2	3683,5
EFTA	3026,3	3457,3	5039,7	3369,4	4294,2
Kraje ESW	15592,2	17435,8	24516,4	15010,0	21025,5
Kraje rozwijające się	21871,0	30149,7	39888,9	31284,6	37191,2
W tym:					
Chiny	7711,7	11753,4	16797,9	13914,4	16703,3
Ogółem	125645,3	164172,5	210478,5	149569,8	178062,9

* Zgodnie ze stanem faktycznym w poszczególnych latach.

Źródło: Ibid.

Szczegółowe dane zamieszczone w tab. 6 potwierdzają poczynione wcześniej spostrzeżenia. Wartość polskiego eksportu do strefy euro w 2009 r. była mniejsza o prawie 13%, a wartość importu z niej o niemal 27% niż w roku poprzednim. Trudna sytuacja gospodarcza naszego największego partnera handlowego, tj. Niemiec w 2009 r. spowodowała ograniczenie wartości towarów sprzedawanych przez polskich producentów na tamtejszym rynku o 17,2%. Równocześnie także polscy konsumenci bardzo wyraźnie ograniczyli zakupy niemieckich dóbr, ponieważ wartość importu z tego kraju zmniejszyła się o ponad 30%.

Tabela 6

Roczna zmiana wartości handlu zagranicznego Polski według kierunków geograficznych w latach 2006-2010 (w %)

Grupa krajów	Lata									
	2006		2007		2008		2009		2010	
	EX	IM	EX	IM	EX	IM	EX	IM	EX	IM
Kraje rozwinięte	21,9	18,4	28,0	32,2	22,4	25,3	-18,0	-29,3	16,2	16,0
W tym:										
kraje UE razem	22,8	19,1	29,1	32,6	22,4	24,0	-18,7	-29,2	16,5	14,8
Strefa euro*	19,0	18,7	25,2	32,0	21,7	24,4	-12,8	-26,7	15,4	13,7
Austria	7,8	23,5	29,9	27,4	29,0	32,1	-23,0	-28,0	18,1	15,2
Belgia	13,5	18,2	23,0	31,6	17,8	20,9	-24,9	-31,0	15,4	22,7
Finlandia	6,9	23,3	34,2	32,9	48,6	45,4	-24,8	-38,2	3,6	-7,3
Francja	22,8	12,9	23,7	21,7	26,4	18,7	-11,0	-30,7	14,3	11,9
Hiszpania	22,5	12,7	47,2	41,7	8,2	30,1	-17,3	-26,6	18,9	8,1
Holandia	13,1	13,8	26,0	41,7	30,3	29,1	-16,8	-24,9	22,2	21,8
Irlandia	23,5	26,6	43,6	27,7	50,8	54,6	-33,9	-29,4	16,1	12,3
Luksemburg	-5,8	31,1	104,6	16,5	155,4	29,9	-63,9	-40,9	11,7	26,1
Niemcy	17,7	20,3	20,9	30,8	20,1	23,1	-17,2	-31,2	17,1	16,7
Portugalia	21,6	32,6	-12,1	7,2	23,6	31,2	-6,6	-22,2	15,5	12,2
Włochy	30,4	19,0	27,9	31,7	12,3	21,8	-9,3	-25,7	2,1	0,0
Grecja	36,5	13,5	48,3	32,3	53,1	6,2	-5,4	-26,3	-15,4	21,1
Słowenia	-	-	31,4	33,1	42,5	22,1	-22,0	-32,3	8,9	13,5
Cypr	-	-	-	-	56,1	125,0	50,4	-46,4	-49,0	80,9
Malta	-	-	-	-	64,2	92,2	-39,2	-44,6	37,0	91,2
Słowacja	-	-	-	-	-	-	-25,5	-23,6	38,3	20,6
EFTA	13,6	9,9	18,3	14,2	17,9	45,8	-11,8	-33,1	-1,2	27,4
Kraje ESW	32,3	33,0	16,0	11,8	28,9	40,6	-42,3	-38,8	24,2	40,1
Kraje rozwijające się	17,1	42,6	27,3	37,9	35,0	32,3	-17,3	-21,6	18,2	18,9
W tym:										
Chiny	29,1	40,3	29,4	52,4	29,6	42,9	15,0	-17,2	10,7	20,0
Ogółem	22,6	23,7	26,6	30,7	23,8	28,2	-20,5	-28,9	16,9	19,1

* Zgodnie ze stanem faktycznym w poszczególnych latach.

Źródło: Ibid., obliczenia własne.

W tym kontekście warto przyrzeć się nieco bliżej strukturze towarowej naszej wymiany handlowej z krajami strefy euro.

Handel zagraniczny Polski z krajami strefy euro według PCN

Do analizy struktury towarowej polskiego handlu z krajami strefy euro została wykorzystana Polska Scalona Nomenklatura Celna (PCN). Wyszczególnia ona XXI działów, do których są klasyfikowane poszczególne towary⁸.

Struktura polskiego eksportu do krajów w strefie euro w analizowanym okresie była podobna. Głównym przedmiotem tego eksportu są przetworzone produkty przemysłowe: maszyny, urządzenia (dział XVI) oraz sprzęt transportowy (dział XVII), a także metale nieszlachetne i wyroby z nich (dział XV). Łącznie produkty tych trzech działów stanowiły około 55% towarów sprzedawanych z Polski do badanych krajów. Pozostałe 45% przypadało na produkty klasyfikowane w pozostałych osiemnastu działach (szczegółowe dane zawiera tab. 7).

⁸ Opis towarów zaliczonych do poszczególnych działów:

- I. Zwierzęta żywe, produkty pochodzenia zwierzęcego.
- II. Produkty pochodzenia roślinnego.
- III. Tłuszcze i oleje.
- IV. Przetwory spożywcze.
- V. Produkty mineralne.
- VI. Produkty przemysłu chemicznego.
- VII. Tworzywa sztuczne i kauczuk oraz artykuły.
- VIII. Skóry i artykuły z nich.
- IX. Drewno i artykuły z drewna.
- X. Ścier drzewny, papier, tektura i artykuły z nich.
- XI. Materiały i artykuły włókiennicze.
- XII. Obuwie, nakrycia głowy itp.
- XIII. Artykuły z kamienia, wyroby ceramiczne, szkło.
- XIV. Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i artykuły z nich.
- XV. Metale nieszlachetne i artykuły z nich.
- XVI. Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny.
- XVII. Sprzęt transportowy.
- XVIII. Przyrządy i aparatura, optyczne, fotograficzne, pomiarowe, kontrolne itp.
- XIX. Broń i amunicja.
- XX. Artykuły przemysłowe różne – meble, prefabrykaty budynków, zabawki itp.
- XXI. Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie i antyki.
- XXII. Produkty, gdzie indziej niesklasyfikowane.

Tabela 7

Eksport Polski do strefy euro według PCN w latach 2006-2010

Dział CN	Mln USD					Struktura w %				
	lata					lata				
	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
I	2329,3	2868,6	3417,4	2966,5	3343,8	4,0	4,0	3,9	3,9	3,8
II	956,0	1397,5	1599,4	1714,6	1708,9	1,7	1,9	1,8	2,2	1,9
III	159,8	245,7	228,7	186,9	276,1	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3
IV	1590,0	2213,0	3084,7	3490,9	4035,3	2,8	3,1	3,5	4,5	4,6
V	2067,6	2276,7	3105,6	1998,2	3271,8	3,6	3,1	3,5	2,6	3,7
VI	1857,6	2589,2	3792,3	3,2289	4467,9	3,2	3,6	4,3	4,2	5,0
VII	3624,8	4602,6	5460,6	4833,5	6103,5	6,3	6,4	6,2	6,3	6,9
VIII	309,8	351,3	368,9	292,1	384,8	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4
IX	1628,0	1937,5	1995,0	1673,0	1927,7	2,8	2,7	2,3	2,2	2,2
X	1288,2	1742,9	2096,6	2103,9	2484,9	2,2	2,4	2,4	2,7	2,8
XI	2424,5	2788,7	3397,1	3138,0	3514,1	4,2	3,9	3,9	4,1	4,0
XII	162,2	171,6	228,8	245,6	285,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3
XIII	958,3	1200,5	1368,7	1232,8	1396,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6
XIV	341,6	360,0	396,8	234,3	276,4	0,6	0,5	0,5	0,3	0,3
XV	7806,0	9755,7	11734,8	7682,8	9939,1	13,5	13,5	13,3	10,0	11,2
XVI	14494,6	19172,3	22856,2	19831,4	23158,4	25,1	26,5	26,0	25,8	26,1
XVII	10898,9	12904,2	16195,6	16011,9	15383,2	18,9	17,8	18,4	20,9	17,4
XVIII	483,2	600,0	753,4	640,3	801,0	0,8	0,8	0,9	0,8	0,9
XIX	0,2	0,9	0,6	1,0	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
XX	4342,4	5119,2	5916,4	5222,3	5795,6	7,5	7,1	6,7	6,8	6,5
XXI	11,9	13,2	19,2	17,4	22,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ogółem	57735,0	72311,2	88016,7	76746,5	88578,8	100	100	100	100	100

Źródło: Baza danych GUS, www.stat.gov.pl (28.06.2012); Obliczenia własne.

W przypadku dóbr importowanych do Polski z krajów strefy euro dominują takie same produkty, jak w przypadku eksportu. Są to zatem: maszyny i urządzenia (około 24%), środki transportu (około 13%), metale nieszlachetne (około 14%). Podobnie jak w przypadku eksportu stanowią one niezmiennie około połowę dóbr importowanych z badanych krajów.

Tabela 8

Import Polski ze strefy euro według PCN w latach 2006-2010

Dział CN	Mln USD					Struktura w %				
	lata					lata				
	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
I	595,6	881,9	1752,1	1786,5	1829,2	1,0	1,1	1,8	2,5	2,2
II	1243,7	1894,1	2369,2	1939,9	2163,6	2,1	2,4	2,4	2,7	2,6
III	263,4	318,4	526,3	363,6	429,8	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
IV	1642,9	2283,4	3094,6	2827,4	3214,0	2,7	2,9	3,1	3,9	3,9
V	1530,4	2582,8	3848,2	2746,2	2552,1	2,5	3,2	3,9	3,8	3,1
VI	6945,8	8846,8	11888,3	9428,6	10879,5	11,5	11,1	12,0	12,9	13,1
VII	6203,6	7787,9	9258,6	7196,5	8679,0	10,3	9,8	9,3	9,9	10,5
VIII	502,0	552,8	545,8	367,4	458,8	0,8	0,7	0,5	0,5	0,6
IX	580,8	749,7	941,0	631,8	688,9	1,0	0,9	0,9	0,9	0,8
X	2411,4	3049,7	3489,5	2895,3	3406,0	4,0	3,8	3,5	4,0	4,1
XI	2793,8	3204,6	3404,2	2596,2	2711,4	4,6	4,0	3,4	3,6	3,3
XII	155,5	205,6	260,6	202,4	217,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
XIII	1019,0	1394,6	1669,1	1175,7	1305,4	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6
XIV	144,1	225,6	252,8	180,3	169,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2
XV	8593,4	11378,0	13164,0	9175,9	11522,6	14,2	14,3	13,3	12,6	13,9
XVI	15770,2	20133,3	24150,0	17458,9	18501,7	26,1	25,2	24,3	24,0	22,4
XVII	7802,5	11299,3	14897,4	8725,6	10757,5	12,9	14,2	15,0	12,0	13,0
XVIII	1113,7	1490,5	1824,5	1527,0	1726,3	1,8	1,9	1,8	2,1	2,1
XIX	13,0	46,0	56,6	31,5	24,5	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
XX	961,0	1179,4	1500,7	1156,7	1150,2	1,6	1,5	1,5	1,6	1,4
XXI	172,4	326,6	451,1	412,3	380,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,5
Ogółem	60458,2	79831,0	99344,6	72825,8	82767,3	100	100	100	100	100

Źródło: Ibid.

Znaczącą grupą towarów przywożonych do Polski z państw strefy euro są produkty przemysłu chemicznego (dział VI) oraz tworzywa sztuczne (dział VII). W 2010 r. było to 23,5% towarów importowanych z tych państw.

Jak wspomniano wcześniej, w badanym czasie ogólna struktura wymiany towarowej Polski z państwami strefy euro nie zmieniła się znacząco, ale z uwagi na kryzys finansowy zmieniała się jego wartość. Dotyczyło to wszystkich rodzajów dóbr. Dane prezentuje tab. 9.

Tabela 9

Roczna zmiana wartości handlu Polski ze strefą euro według PCN w latach 2006-2010 (w %)

Dział CN	Eksport					Import				
	lata					lata				
	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
I	22,4	23,2	19,1	-13,2	12,7	5,9	48,1	98,7	2,0	2,4
II	1,7	46,2	14,4	7,2	-0,3	14,7	52,3	25,1	-18,1	11,5
III	77,0	53,7	-6,9	-18,2	47,7	20,6	20,9	65,3	-30,9	18,2
IV	21,7	39,2	39,4	13,2	15,6	20,1	39,0	35,5	-8,6	13,7
V	-20,6	10,1	36,4	-35,7	63,7	51,6	68,8	49,0	-28,6	-7,1
VI	24,8	39,4	46,5	-14,9	38,4	14,5	27,4	34,4	-20,7	15,4
VII	37,6	27,0	18,6	-11,5	26,3	18,0	25,5	18,9	-22,3	20,6
VIII	-12,0	13,4	5,0	-20,8	31,8	1,1	10,1	-1,3	-32,7	24,9
IX	9,4	19,0	3,0	-16,1	15,2	16,3	29,1	25,5	-32,9	9,0
X	13,8	35,3	20,3	0,3	18,1	14,8	26,5	14,4	-17,0	17,6
XI	-2,2	15,0	21,8	-7,6	12,0	5,6	14,7	6,2	-23,7	4,4
XII	-3,9	5,8	33,4	7,3	16,1	11,2	32,2	26,7	-22,3	7,4
XIII	19,1	25,3	14,0	-9,9	13,3	17,6	36,9	19,7	-29,6	11,0
XIV	72,9	5,4	10,2	-41,0	18,0	69,4	56,5	12,0	-28,6	-6,2
XV	33,7	25,0	20,3	-34,5	29,4	31,5	32,4	15,7	-30,3	25,6
XVI	22,9	32,3	19,2	-13,2	16,8	15,5	27,7	20,0	-27,7	6,0
XVII	22,5	18,4	25,5	-1,1	-3,9	21,0	44,8	31,8	-41,4	23,3
XVIII	18,9	24,2	25,6	-15,0	25,1	12,2	33,8	22,4	-16,3	13,1
XIX	-75,0	306,9	-30,2	55,1	130,2	-34,8	253,3	23,0	-44,4	-22,2
XX	8,6	17,9	15,6	-11,7	11,0	8,9	22,7	27,2	-22,9	-0,6
XXI	67,8	11,3	45,6	-9,2	26,0	5658	89,5	38,1	-8,6	-7,8
Ogółem	19,0	25,2	21,7	-12,8	15,4	18,7	32,0	24,4	-26,7	13,7

Źródło: Ibid.

W 2009 r. wartość prawie wszystkich rodzajów dóbr eksportowanych do strefy euro była niższa niż w 2008 r. Pogorszenie sytuacji gospodarczej odbiorców bardzo silnie odczuli polscy producenci maszyn i urządzeń (spadek wartości eksportu o 34,5% w stosunku do roku poprzedniego).

W przypadku dóbr, które stanowią największą część polskiego importu z państw strefy euro można zauważyć spadek wartości ich przywozu o około 30% (maszyny i urządzenia, sprzęt transportowy) oraz 20% (tworzywa sztuczne, produkty chemiczne) w stosunku do 2008 r.

Zakończenie

W badanym czasie obroty handlowe Polski z zagranicą wykazywały rosnącą tendencję, ale ze względu na kryzys finansowy w strefie euro w latach 2009-2010 wartość naszej wymiany towarowej zmniejszyła się. Na pogorszenie sytuacji silniej zareagował import, którego wartość w 2009 r. była mniejsza o blisko 30% w stosunku do roku poprzedniego. Został on ograniczony ze wszystkich kierunków geograficznych bez wyjątku. Wartość eksportu w tym samym roku była mniejsza o 20% (w stosunku do 2008 r.). Wydaje się, że niekorzystne skutki kryzysu w Europie zostały złagodzone dzięki zwiększonemu eksportowi do Chin.

Dokładniejsza analiza danych pozwala także stwierdzić, że kryzys w strefie euro nie miał wpływu na strukturę towarową naszych obrotów z zagranicą, ale ich wartość zmniejszyła się w przypadku wszystkich rodzajów dóbr. Biorąc pod uwagę kształtowanie się bieżącej sytuacji gospodarczej Polski należy się spodziewać, że skutki kryzysu w strefie euro będą odczuwalne jeszcze w kolejnym roku, a obroty z zagranicą nie będą się rozwijały tak dynamicznie, jak przed 2008 r.

Literatura

Baza danych GUS; www.stat.gov.pl (28.06.2012).

Gospodarka i handel zagraniczny Polski w 2009 roku, red. J. Przystupa, IBRKiK, Warszawa 2010.

Gospodarka i handel zagraniczny Polski w 2010 roku, red. J. Przystupa, IBRKiK, Warszawa 2011.

Polityka gospodarcza Polski w integrującej się Europie 2009-2010, red. J. Kotyński, IBRKiK, Warszawa 2010, s. 127.

Polityka gospodarcza Polski w integrującej się Europie 2010-2011, red. J. Kotyński, IBRKiK, Warszawa 2011, s. 134.

Rocznik statystyczny handlu zagranicznego, GUS, Warszawa 2007.

Rocznik statystyczny handlu zagranicznego, GUS, Warszawa 2008.

Rocznik statystyczny handlu zagranicznego, GUS, Warszawa 2009.

Rocznik statystyczny handlu zagranicznego, GUS, Warszawa 2010.

Rocznik statystyczny handlu zagranicznego, GUS, Warszawa 2011.

Rocznik statystyczny handlu zagranicznego, GUS, Warszawa 2012.

UNCTADstat; www.unctad.org (28.06.2012).

POLISH FOREIGN TRADE DURING THE CRISIS IN THE EURO AREA

Summary

The purpose of this paper is analysis of the changes in Poland's foreign trade between 2006 and 2010. The euro-area countries are the most important Polish trade partners. The main effect of the financial crisis in this area (which has appeared in 2008) was decreasing of the GDP growth rate in all member countries of the UE. Polish foreign trade turnovers also decreased in 2009: exports about 20%, imports about 30% (comparing to previous year).

The analysis indicates that mentioned crises didn't change the structure of our exports and imports but generally the value of our turnovers significantly decreased. In researched years the geographical directions of Polish foreign trade has changed a bit, because the share of China has increased. But basing on the data in this paper, it is not possible to ascertain that it is the effect of the crises in euro-area.